

Handling 2026 nr 127

Hemställen från Stiftelsen Göteborgs sjukhem, Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg och Stiftelsen Otium till kommunfullmäktige om godkännande av stadgeändringar

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag i tjänsteutlåtande den 6 maj 2026 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

Göteborgs Stad har inget att erinra mot Stiftelsen Göteborgs sjukhem, Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg och Stiftelsen Otiums förslag till ändrade föreskrifter.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen deltog inte Martin Wannholt (D) i beslutet.

Martin Wannholt (D) antecknade följande till protokollet: Demokraterna ville ha en lösning där det fanns möjlighet att bevara Tre Stiftelsers uppskattade verksamhet i Tre Stiftelsers regi. Tyvärr röstade en majoritet för att kommunalisera verksamheten. Demokraterna avstår från att delta i de följdbeslut som följer av det beslutet.

Göteborg den 20 maj 2026
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2026-05-06

Ärendenummer SLK-2026-00495

Handläggare

Karin Magnusson, Nora O'Dowd,

Telefon: 031-368 05 80, 031-368 01 51

E-post: karin.magnusson@stadshuset.goteborg.se

nora.odowd@stadshuset.goteborg.se

Hemställen från Stiftelsen Göteborgs sjukhem, Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg och Stiftelsen Otium till kommunfullmäktige om godkännande av stadgeändringar

Förslag till beslut

I kommunstyrelse och kommunfullmäktige:

Göteborgs Stad har inget att erinra mot Stiftelsen Göteborgs sjukhem, Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg och Stiftelsen Otiums förslag till ändrade föreskrifter.

Sammanfattning

Tre Stiftelsers styrelse har hemställt till kommunfullmäktige i Göteborgs Stad om godkännande av stadgeändringar för Stiftelsen Göteborgs sjukhem, Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg och Stiftelsen Otium.

Styrelsen har fattat beslut om att dels ändra gällande ändamålsföreskrifter för Stiftelserna så att de härnäst som renodlade avkastningsstiftelser lämnar bidrag till i Göteborg bedriven omsorgs verksamhet avseende särskilda boenden. Detta i syfte att öka välbefinnandet hos personer som omfattas av sådant boende, utöver de minimikrav som följer av socialtjänstlagen, dels anpassa Stiftelsernas övriga föreskrifter till det nya ändamålet, dels tydliggöra i stadgarna för Ålderdomshemmet respektive Otium att de har så kallad anknuten förvaltning.

Då ändringarna berör ändamålsföreskrifter i en av staden bildad stiftelse, har fullmäktige att ta ställning till föreslagna ändringar i företrädesvis Stiftelsen Otiums föreskrifter. Ändringar i övriga stiftelsers föreskrifter underställs fullmäktige för ställningstagande med hänvisning till att ändringarna som föreslås berör staden samt att nuvarande föreskrifter anger att ändringar ska beslutas av Göteborgs kommunfullmäktige.

I detta ärende har förvaltaren respektive styrelsen bedömt att föreslagna ändringar behöver vidtas för att stiftelserna ska kunna bestå och i form av avkastningsstiftelser fortsatt kunna bidra till den verksamhet som respektive stiftare avsett vid stiftelsernas bildande. Med hänsyn till detta bedömer stadsledningskontoret att det inte finns någonting att erinra mot föreslagna ändringar.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Ärendet är av administrativ karaktär. Det berör Tre Stiftelsers möjlighet att förändra sitt ändamål till att bli en utdelningsstiftelse. Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan i förhållande till Göteborgs Stads ansvar.

Bedömning ur ekologisk och social dimension

Ärendet är av administrativ karaktär. Det berör Tre Stiftelsers möjlighet att förändra sitt ändamål till att bli en utdelningsstiftelse. Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Bilaga som ingår i beslutsunderlaget

Tre Stiftelsers handlingar 2026-04-16

Beskrivning av ärendet

Styrelsen för Tre Stiftelser beslutade 2026-04-16 att hemställa till kommunfullmäktige i Göteborgs Stad om godkännande av stadgeändringar för Stiftelsen Göteborgs sjukhem, Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg och Stiftelsen Otium.

Då ändringarna berör ändamålsföreskrifter i en av staden bildad stiftelse, har fullmäktige att ta ställning till föreslagna ändringar i företrädesvis Stiftelsen Otiums föreskrifter. Ändringar i övriga stiftelsers föreskrifter underställs fullmäktige för ställningstagande med hänvisning till att ändringarna som föreslås berör staden samt att nuvarande föreskrifter anger att ändringar ska beslutas av Göteborgs kommunfullmäktige.

Stadsledningskontoret har utrett frågan om stadens förhållande till Tre Stiftelser i flera ärenden

Utifrån de utredningar som genomförts har verksamheten vid Otiums-, Vegahusets- och Änggårdsbackens vård- och omsorgsboenden införlivats i äldre samt vård- och omsorgsnämndens regi enligt beslut i kommunfullmäktige 2024-12-12 § 533.

Därefter har Tre Stiftelser hemställt till kommunfullmäktige i Göteborgs Stad om försäljning av fastigheten Olivedal 6:31, tomträtten till Göteborg Sävenäs 91:1 samt avsluta nyttjanderättsavtalet på Änggården 35:1. Kommunfullmäktige beslutade 2025-11-27 § 492 i enlighet med Tre Stiftelsers hemställan. Ekonomisk reglering som följde av Göteborgs Stads köp av fastighet och byggnad avräknat de investeringar Göteborgs Stad gjort i Tre Stiftelsers fastighet och byggnader slutreglerades 2026-04-01. I och med detta är alla mellanhavanden mellan Göteborgs Stad och Tre Stiftelser avslutade.

Tre Stiftelser

Även om det rör sig om tre separata stiftelser bedrivs verksamheten i en gemensam organisation, Tre Stiftelser. Stiftelserna är sammankopplade genom att styrelsen för Göteborgs sjukhem (även kallat Änggårdsbacken) är förvaltare av Ålderdomshemmet (även kallat Vegahusen) och Otium. Styrelsen till Göteborgs sjukhem utses enligt stiftelsens stadgar av Göteborgs kommunfullmäktige i samband med allmänna val.

Stiftelsen Göteborgs sjukhem

Göteborgs Sjukhem startade 1862 och fick sin stiftelseurkund fastställd av Göteborgs kommunfullmäktige 1897. Målet var att ge kostnadsfri vård till obotligt sjuka och ekonomiskt behövande i Göteborg.

År 1973 ändrades stadgarna. Ändringen innebar att vården riktades till långvarigt kroppssjuka bosatta i Göteborg, utan att man ansåg att det ursprungliga syftet frångicks. Den nya formuleringen blev dock inte föremål för permutation.

Stiftelsen Ålderdomshemmet

Ålderdomshemmet bildades 1726. Enligt stadgarna från 1973, har stiftelsen till ändamål att åt i Göteborgs kommun mantalsskrivna personer, i första hand åldringar, bereda ålderdomshemvård och, i fråga om långvarigt kroppssjuka, sjukhemsvård.

Stiftelsen Otium

Otium instiftades 1958 och har enligt Stiftelseurkunden till ändamål att inom Göteborgs Stad eller i dess närhet förvärva och förvalta fastigheter och tomträtter, samt att uppföra byggnader för att i dessa såsom inackorderingar mottaga vårdbehövande, huvudsakligen

äldre personer, vilka är i stånd att betala en mot hemmets självkostnadspris svarande avgift. Det anges vidare att vårdplatserna i första hand ska reserveras för dem som på grund av sina relativt goda inkomster i regel inte kan beredas plats på stadens ålderdomshem.

Tre Stiftelsers hemställan om Göteborgs Stads godkännande av stadgeändringar

Av Tre Stiftelsers hemställan framgår att de gällande föreskrifterna i stadgarna för de tre stiftelserna behöver ändras eller i vissa fall upphävas på ett rättsenligt sätt. Detta med anledning av att den verksamhetsöverföringen som genomfördes till Göteborgs Stad 2025-09-01 samt överlåtelse av fastighet och byggnader som skedde 2026-04-01. Det innebär att regelverket i 6 kap. stiftelselagen måste iakttas inkluderande den i det kapitlet föreskrivna tillståndsprövningen av Kammarkollegiet eller i vissa fall tillsynsmyndigheten (Länsstyrelsen). Ändringar i och upphävanden av föreskrifterna i stadgarna för de tre stiftelserna beslutades vid sammanträde med styrelsen för Sjukhemmet 2026-04-16.

Styrelsen har fattat beslut om att dels ändra gällande ändamålsföreskrifter för Stiftelserna så att de hädanefter som renodlade avkastningsstiftelser lämnar bidrag till i Göteborg bedriven omsorgsverksamhet avseende särskilda boenden. Detta i syfte att öka välbefinnandet hos personer som omfattas av sådant boende utöver, de minimikrav som följer av socialtjänstlagen, dels anpassa Stiftelsernas övriga föreskrifter till det nya ändamålet, dels tydliggöra i stadgarna för Ålderdomshemmet respektive Otium att de har så kallad anknuten förvaltning,

Göteborgs Stad är stiftare av Stiftelsen Otium. Vidare finns det i föreskrifterna till Otium inskrivet att ändring av stadgarna inte får vidtagas utan medgivande av stadsfullmäktige. Även om föreskriften inte är ett uttryckligt ändringsförbehåll så kan den ses som en kvalificeringsbestämmelse i föreskriften som stiftelsens förvaltare är bunden av.

I nu gällande föreskrift för Otium anges att stiftelsen har till ändamål att ”inom Göteborgs Stad eller i dess närhet förvärva fastigheter eller tomträtter, samt att uppföra byggnader för att i dessa såsom inackorderingar mottaga vårdbehövande, huvudsakligen äldre personer, vilka är i stånd att betala en mot hemmets självkostnadspris svarande avgift. Vårdplatserna skola i första rummet reserveras för dem, som – ehuru vårdbehövande - på grund av sina relativt goda inkomster i regel icke kunna beredas plats på stadens ålderdomshem. Jämsides med inackorderingsrörelsen må stiftelsen driva i samband därmed stående verksamhet.”

Styrelsen för Tre Stiftelser har vid sitt sammanträde 2026-04-16 fattat beslut om att dels ändra gällande ändamålsföreskrifter för Stiftelserna så att de hädanefter som renodlade avkastningsstiftelser ska utge bidrag till i Göteborg bedriven omsorgsverksamhet avseende särskilda boenden i syfte att öka välbefinnandet hos de boende utöver de minimikrav som följer av socialtjänstlagen, dels anpassa Stiftelsernas övriga föreskrifter till det nya ändamålet och dels tydliggöra i stadgarna för Ålderdomshemmet respektive Otium att de har så kallad anknuten förvaltning.

Med hänsyn till den utveckling som har skett i samhället avseende vård- och äldreboenden sedan stiftelsen bildades 1958 får förvaltarens förslag till ny ändamålsbestämmelse anses vara förenlig med den avsikt som staden hade vid stiftelsens bildande.

Avseende Göteborgs Sjukhem och Ålderdomshemmet är inte Göteborgs Stad stiftare. Dock finns det i respektive föreskrift inskrivet ett generellt ändringsförbehåll med innebörd att kommunfullmäktige beslutar om ändring av respektive stadga. Oavsett om sådana generella ändringsförbehåll bedöms vara giltiga eller inte skulle de kunna anses ha giltighet som en kvalificeringsregel med innebörd att ändringarna behöver underställas den som i förbehållen pekats ut innan ansökan till Kammarkollegiet görs.

Stadsledningskontorets bedömning

Enligt stiftelselagen är det en stiftelses förvaltare eller styrelse som ensam ansvarar för att föreskrifterna i stiftelseförordnandet följs. Om föreskrifterna på grund av olika omständigheter som bedöms vara beständiga inte längre kan följas, kan förvaltaren och styrelsen behöva vidta åtgärder för att få till stånd en ändring av föreskrifterna. Det följer av förvaltarens och styrelsens allmänna vårdplikt i förhållande till stiftelserna. I detta ärende har förvaltaren respektive styrelsen bedömt att föreslagna ändringar behöver vidtas för att stiftelserna ska kunna bestå och i form av avkastningsstiftelser fortsatt kunna bidra till den verksamhet som respektive stiftare avsett vid stiftelsernas bildande. Med hänsyn till detta bedömer stadsledningskontoret att det inte finns någonting att erinra mot föreslagna ändringar.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

HEMSTÄLLAN TILL GÖTEBORGS STADS KOMMUNFULLMÄKTIGE OM GODKÄNNANDE AV STADGEÄNDRINGAR FÖR STIFTELSEN GÖTEBORGS SJUKHEM, STIFTELSEN ÅLDERDOMSHEMMET I GÖTEBORG OCH STIFTELSEN OTIUM

1 INLEDNING

Efter genomförda överföringar av omvårdnadsverksamheten 2025-09-01 samt fastigheterna 2026-04-01 behöver de gällande föreskrifterna i stadgarna för de tre stiftelserna ändras eller i vissa fall upphävas på ett rättsenligt sätt. Det innebär att regelverket i 6 kap. stiftelselagen måste iakttas inkluderande den i det kapitlet föreskrivna tillståndsprövningen av Kammarkollegiet eller i vissa fall tillsynsmyndigheten. Ändringar i och upphävanden av föreskrifterna i stadgarna för de tre stiftelserna beslutades vid sammanträde med styrelsen för Sjukhemmet 2026-04-16.

2 HEMSTÄLLAN

De ändringar i och upphävandena av föreskrifterna i stadgarna för de tre stiftelserna, varom alltså styrelsen för Sjukhemmet beslutade vid sitt sammanträde 2026-04-16, berör i hög grad Göteborgs Stads kommunfullmäktige. Dessutom ska fullmäktige även i fortsättningen fullgöra vissa funktioner visavi de tre stiftelserna. Därför hemställer styrelsen för Stiftelsen Göteborgs sjukhem samt Stiftelsen för Göteborgs sjukhem som förvaltare för Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg samt Stiftelsen Otium om att Göteborgs Stads Kommunfullmäktige godkänner de beslut som fattades 2026-04-16 enligt nedan (jfr avsnitt 3). Om ett sådant godkännande lämnas kommer dessutom tillståndsprövningen enligt 6 kap. stiftelselagen väsentligt att underlättas.

3 BESLUT

Vid sammanträdet den 2026-04-16 fattade styrelsen för Sjukhemmet beslut om att

- i. dels ändra gällande ändamålsföreskrifter för Stiftelserna så att de härnäst som renodlade avkastningsstiftelser lämnar bidrag till i Göteborg bedriven omsorgsverksamhet avseende särskilda boenden i syfte att öka välbefinnandet hos personer som omfattas av sådant boende utöver de minimikrav som följer av socialtjänstlagen dels anpassa Stiftelsernas övriga föreskrifter till det nya ändamålet och att Ålderdomshemmet respektive Otium har s.k. anknuten förvaltning,
- ii. Sjukhemmets styrelse enligt 6 kap. stiftelselagen ansöker om tillstånd att få tillämpa sina beslut vad gäller ändringar i och upphävanden av gällande föreskrifter för Sjukhemmet samt att
- iii. Sjukhemmet som förvaltare för Ålderdomshemmet och Otium enligt 6 kap. stiftelselagen ansöker om tillstånd att få tillämpa de beslut som Sjukhemmets styrelse har fattat vad gäller ändringar i och upphävanden av gällande föreskrifter för Ålderdomshemmet respektive Otium.

4 BAKGRUND

Tre Stiftelser som utgörs av Stiftelsen Göteborgs sjukhem, Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg och Stiftelsen Otium har (jfr ovan) per 2025-09-01 överlåtit den tidigare bedrivna omvårdnadsverksamheten och per 2026-04-01 avslutat ekonomiska mellanhavande mellan Göteborgs Stad och Tre Stiftelser i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut 2025-11-27, § 492.

Sjukhemmets styrelse har noga övervägt om Stiftelserna fortsatt skulle kunna bedriva verksamhet inom ramen för sina gällande ändamålsföreskrifter, dvs. att driva särskilda boenden enligt socialtjänstlagen. Men både kraven på avtal med Kommunen efter att Kommunen har genomfört en upphandling enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) och på tillstånd från IVO skulle kvarstå och kraftigt försvåra för Stiftelserna att fortsatt driva särskilda boenden. Även om Stiftelserna förfogar över ganska väsentliga belopp i form av bankmedel, är ändå inte deras ekonomiska muskler tillräckligt starka för att de med framgång ska kunna delta i Kommunens offentliga upphandlingar av tillhandahållande av aktuella omsorgstjänster. Styrelsen i Sjukhemmet har därför vid sitt sammanträde 2026-04-16 fattat beslut om att *dels* ändra gällande ändamålsföreskrifter för Stiftelserna så att de härnäst som renodlade avkastningsstiftelser lämnar bidrag till i Göteborg bedriven omsorgsverksamhet avseende särskilda boenden i syfte att öka välbefinnandet hos personer som omfattas av sådant boende utöver de minimikrav som följer av socialtjänstlagen *dels* anpassa Stiftelsernas övriga föreskrifter till det nya ändamålet och *dels* tydliggöra i stadgarna för Ålderdomshemmet respektive Otium att de har s.k. anknuten förvaltning,

Både stadgarna för Stiftelsen Göteborgs sjukhem och för Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg innefattar en föreskrift av innebörd att ändring av stadgarna beslutas av Göteborgs kommunfullmäktig (ett s.k. ändringsförbehåll). Som framgår av bifogade motivedokument (jfr bilaga 1 och 2) bildades emellertid båda stiftelserna av enskilda och alltså inte av staden. Som också framgår av bifogade motivedokument följer därav att ändringsförbehållen inte är giltiga och att regelverket i 6 kap. stiftelselagen gäller vid ändringar i de båda stiftelsernas stadgar. Beträffande Stiftelsen Otium innefattar stadgarna i 19 § en vetorätt för stadsfullmäktige. Som framgår av motivedokumentet (jfr bilaga 3) gäller emellertid inte en sådan vetorätt efter stiftelselagens ikraftträdande. Det innebär att regelverket i 6 kap. stiftelselagen gäller också vid ändringar i stadgarna för Otium.

Göteborg enligt datum för elektronisk signering

Hans Aronsson

Styrelsens ordförande

Anders Sundberg

Styrelsens vice ordförande

Bilagor

1. Stiftelsen Göteborgs sjukhem – Gällande föreskrifter respektive styrelsens ställningstagande till dessa samt styrelsens motiv
2. Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg – Gällande föreskrifter respektive Förvaltarens ställningstagande till dessa samt Förvaltarens motiv
3. Stiftelsen Otium – Gällande föreskrifter respektive Förvaltarens ställningstagande till dessa samt Förvaltarens motiv

Verifikat

Dokument-ID 09222115557576104718

Dokument

Hemställan Kommunfullmäktige 20260422

Huvuddokument

3 sidor

Startades 2026-04-22 12:02:05 CEST (+0200) av Johan

Rindeborg (JR)

Färdigställt 2026-04-22 12:36:41 CEST (+0200)

Initierare

Johan Rindeborg (JR)

Stiftelsen Göteborgs Sjukhem

johan.rindeborg@trestiftelser.se

Signerare

Hans Aronsson (HA)

hans@hanar.nu

+46705313201

Signerade 2026-04-22 12:36:41 CEST (+0200)

Anders Sundberg (AS)

a.sundberg.gbg@gmail.com

+46704414185

Signerade 2026-04-22 12:36:22 CEST (+0200)

Detta verifikat är utfärdat av Scrive. Se de dolda bilagorna för mer information/bevis om detta dokument. Använd en PDF-läsare som t ex Adobe Reader som kan visa dolda bilagor för att se bilagorna. Observera att om dokumentet skrivs ut kan inte integriteten i papperskopian bevisas enligt nedan och att en vanlig papperutskrift saknar innehållet i de dolda bilagorna. Den digitala signaturen (elektroniska förseglingen) säkerställer att integriteten av detta dokument, inklusive de dolda bilagorna, kan bevisas matematiskt och oberoende av Scrive. För er bekvämlighet tillhandahåller Scrive även en tjänst för att kontrollera dokumentets integritet automatiskt på: <https://scrive.com/verify>

Gällande föreskrifter för Stiftelsen Göteborgs sjukhem respektive styrelsens ställningstaganden till dessa.

Gällande föreskrifter	Styrelsens ställningstaganden till gällande föreskrifter
Stiftelsens benämning och ändamål	
1 § Stiftelsen utgör en på donationer grundad välgörenhetsstiftelse.	Oförändrad lydelse.
Stiftelsens benämning är Stiftelsen Göteborgs sjukhem.	Oförändrad lydelse.
2 § Stiftelsen har till ändamål att bereda sjukhemsvård åt inom Göteborgs kommun bosatta långvarigt kroppssjuka.	Stiftelsens ändamål är att efter ansökan årligen utge bidrag till den som i Göteborgs kommun enligt Socialtjänstlagen (2025:400) bedriver boende för personer som har svårigheter i sin livsföring av fysiska skäl och, om stiftelsens resurser tillåter det, för äldre personer med behov av omvårdnad och särskilt stöd, allt under förutsättning att bidraget ska användas för de boendes välbefinnande utöver vad som följer av nämnda lag.
Styrelsen	
3 § Stiftelsens angelägenheter handhas av en styrelse, som har sitt säte i Göteborg.	Oförändrad lydelse.
Styrelsen består av fem ledamöter med tre suppleanter, vilka utses av Göteborgs kommunfullmäktige. Tjänstgöringstiden för ledamöter och suppleanter skall sammanfalla med tjänstgöringstiden för ledamöter i	Oförändrad lydelse.

kommunstyrelse. Avgår ledamot eller suppleant under tjänstgöringstiden, förrättas fyllnadsval för återstoden av tiden.

- 4 § Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande för tjänstgöringstiden. Avgår ordförande eller vice ordförande under tjänstgöringstiden förrättas nytt val för återstoden av tiden. Underrättelse om dessa val skall omedelbart lämnas till Göteborgs kommunstyrelse.

Är både ordförande och vice ordförande hindrade att bevista sammanträde, utser styrelsen annan ledamot för att för tillfället föra ordet.

- 5 § Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden så ofta denne finner det erforderligt eller då minst halva antalet av styrelsens ledamöter för uppgivet ändamål gör framställning därom. Såväl ledamöter som suppleanter skall kallas till sammanträdena.

Styrelsen är beslutför då fler än hälften av ledamöterna är närvarande. Ledamot och annan, som har att handlägga ärende hos styrelsen, må ej delta i behandling av ärende, som personligen rör honom eller någon honom närstående, som sägs i 4 kap 13 § 2. Rättegångsbalken om jäv emot domare. Vid behandling av ärende, vari ledamot eller annan är jävig, skall denne avträda.

Begärs omröstning skall den ske öppet utom vid val och tillsättande av befattning. Utgången bestämmes genom enkel röstövertikt. Vid lika rösttal gäller den mening ordföranden biträder. Vid val och tillsättande av

Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande för tjänstgöringstiden. Avgår ordförande eller vice ordförande under tjänstgöringstiden förrättas nytt val för återstoden av tiden.

Oförändrad lydelse.

Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden så ofta denne finner det erforderligt eller då en styrelseledamot begär det.

Stycket upphäves.

Omröstning sker öppet utom vid val. Vid lika röstetal avgörs valet av ordförande eller vice ordförande genom lottning.

befattning skiljer dock lotten mellan
lika rösttal.

Vid sammanträde skall föras
protokoll som justeras på sätt
styrelsen bestämmer.

Stycket upphäves.

Verksamheten

- 6 § Det åligger styrelsen att under
noggrant iakttagande av förefintliga
donationsbestämmelser tillse att
stiftelsens tillgångar endast används
för främjande av stiftelsens ändamål
och har styrelsen därvid särskilt

Samtliga stycken upphäves.

att vårda och underhålla stiftelsen
tillhörig egendom;

att genom utlåning eller annorledes
på betryggande sätt göra stiftelsens
fondmedel och övriga
penningtillgångar, som ej behövs för
löpande utgifter, räntebärande;

att handha stiftelsens medel och föra
fortlöpande räkenskaper i enlighet
med de anvisningar, som lämnats
eller kan komma att lämnas av
Göteborgs kommunstyrelse, vilka
räkenskaper skall avslutas för
kalenderår;

att anställa för verksamheten
erforderlig personal;

att i särskild bok låta anteckna alla
donationer till stiftelsen med
kortfattad uppgift om de villkor eller
förbehåll, som kan gälla för resp
donation;

att, efter mottagande av donation, till
Göteborgs kommunfullmäktige
skyndsamt insända bestyrkt avskrift
av donationshandlingen; samt

att företräda stiftelsen och själv eller genom ombud föra dess talan såväl vid som utom domstol.

- 7 § Det ankommer på styrelsens ordförande att svara för ledning, samordning och övervakning av stiftelsens samlade verksamhet.
- Vice ordförande biträder ordföranden vid fullgörandet av dennes uppgifter och inträder vid förfall för ordföranden i hans ställe.

Samtliga stycken upphäves.

- 8 § Stiftelsen tillhörig fastighet eller tomträtt får ej avyttras utan medgivande av Göteborgs kommunfullmäktige.

Upphäves.

- 9 § Stiftelsens firma tecknas, förutom av styrelsen, av den eller de personer inom eller utom styrelsen, som styrelsen därtill utser.

Upphäves.

- 10 § Arvode eller annan ersättning till ledamot och suppleant av stiftelsens styrelse fastställs av Göteborgs kommunstyrelse på förslag av stiftelsens styrelse.

Upphäves.

Årsredovisning och revision

- 11 § Stiftelsens räkenskaper med tillhörande handlingar skall tillika med styrelsens protokoll och en av styrelsen angiven berättelse över stiftelsens verksamhet under nästföregående kalenderår årligen före den 1 mars avlämnas till revisorerna.

Stiftelsen ska ha kalenderåret som räkenskapsår.

- 12 § Styrelsens förvaltning och stiftelsens räkenskaper granskas av den revisorsgrupp hos Göteborgs

Stiftelsen ska ha en auktoriserad revisor och en suppleant för denne som utses av Göteborgs kommunfullmäktige.

kommun, som därtill utses av
Göteborgs kommunfullmäktige.

I övrigt skall för revisionen tillämpas
kommunallagens bestämmelser och
de föreskrifter, som utfärdats för
granskning av Göteborgs kommuns
förvaltning.

Stycket upphäves.

Övriga bestämmelser

13 § Ändring av dessa stadgar beslutas av
Göteborgs kommunfullmäktige på
förslag av styrelsen eller efter dess
hörande.

Upphäves.

Styrelsens motiv för sina beslut att ändra respektive upphäva föreskrifter i de för Stiftelsen Göteborgs sjukhem gällande

A. Kort om stiftelsens bildande

1. Stiftelsen grundades 1862. Initiativet togs av ”stadens damer” som under våren sagda år anordnade en auktion för åstadkommande av en grundplåt till ett sjukhus för obotligt sjuka. Efter auktionen bildades en direktion som höll sitt första sammanträde i november 1862 och redan i december 1862 kunde sex platser tillhandahållas i ett förvärvat hus vid Husargatan 42 i Göteborg. Bara några år senare inköptes nya lokaler belägna vid Götgatan 7, men när inte heller dessa räckte till upplät Göteborgs stad några tomter i östra Haga på vilka en ny anstalt som rymde 50 platser uppfördes och invigdes 1876. Behovet av platser fortsatte emellertid att växa samtidigt som donationsviljan växte. Det ledde till att staden år 1899 upplät ett område av sin egendom i Änggården på vilket stiftelsen lät uppföra en större byggnad som blev klar för inflyttning år 1902 och vilken byggnad rymde 107 sängplatser. Under 1967 utökades sjukhemmet med tre nya vårdpaviljonger och vid verksamhetsövergången till Göteborgs kommun den 1 september 2025 uppgick antalet vårdplatser till 166.

B. Några utgångspunkter

2. Stiftelsen Göteborgs sjukhem (i fortsättningen Sjukhemmet) registrerades i stiftelseregistret under 1999. Till anmälan ingavs stadgar för stiftelsen antagna av Göteborgs kommunfullmäktige den 15 november 1973 med ikraftträdande den 1 januari 1974. Det har inte skett några ändringar i dessa stadgar och de anses därmed alltså vara gällande för Stiftelsen.

3. I de för stiftelsen gällande stadgarna återfinns en föreskrift i 13 § av innebörd att ändring av stadgarna beslutas av Göteborgs kommunfullmäktig på förslag av styrelsen eller efter dess hörande. Föreskriften innefattar enligt sin ordalydelse ett ändringsförbehåll, dvs. en rätt för kommunen att ensidigt besluta om ändringar i och möjligen också upphävanden av föreskrifter i stadgarna för Sjukhemmet (det senare är en tolkningsfråga). Dylåka ändringsförbehåll (s.k. äldre ändringsförbehåll) har enligt en i lagen om införande av stiftelselagen meddelad bestämmelse (jfr 10 §) efter stiftelselagens ikraftträdande samma giltighet som de hade enligt äldre rätt, något som i det enskilda fallet kan innebära att regelverket i 6 kap. stiftelselagen sätts ur spel.

4. Den fråga som nu inställer sig är under vilka förutsättningar ett ändringsförbehåll hade giltighet enligt äldre rätt. Klart är därvid att förbehållet måste vara meddelat av stiftaren. Enligt Sjukhemmets styrelses mening är det kravet inte uppfyllt. Det framgår nämligen av historiken ovan att stiftelsen grundades genom donationer av ett stort antal enskilda. Att så var fallet bekräftas med all önskvärd tydlighet av 1974 års stadgar i vars inledande paragraf det slås fast redan i första stycket att stiftelsen utgörs av en på donationer grundad välgörenhetsstiftelse. Slutsatsen blir att föreskriften i 13 § inte var giltig som ändringsförbehåll ens före stiftelselagens ikraftträdande. Det är emellertid en slutsats som

inte kommer att hindra styrelsen för Sjukhemmet från att hos Göteborgs kommunfullmäktige hemställa om kommunens ställningstagande till styrelsens beslut att Sjukhemmet ska övergå till att fungera som en renodlad avkastningsstiftelse.

5. De beslut som styrelsen för Sjukhemmet har fattat avseende ändringar i respektive upphävanden av de gällande föreskrifterna, förutsätter att Sjukhemmet får Kammarkollegiets tillstånd att verkställa beslutet att övergå från att fungera som en verksamhetsstiftelse till en renodlad avkastningsstiftelse.

C. Styrelsens motiv

Ändringen av föreskriften i 2 §

6. Den av styrelsen beslutade ändringen av ändamålsföreskrifterna för Sjukhemmet innebär att Sjukhemmet övergår från att vara en verksamhetsstiftelse till en renodlad avkastningsstiftelse. Styrelsens motiv för detta ställningstagande framgår av ansökan – avsnitt 3 och 4. Ändringen ska ses som ett uttryck för att styrelsen vill att Sjukhemmet ska bestå som en stiftelse som även fortsatt ska verka för äldre personer i Göteborg som är vårdbehövande.

7. Det bör påpekas att de av styrelsen beslutade ändamålsföreskrifterna inte innefattar någon begränsning av det som årligen får användas i form av bidrag till förmån för destinatärskretsen. Det sammanhänger med att Sjukhemmets förmögenhet – i dagsläget uppgående till cirka 20 mkr i kontanta medel – utgör fritt kapital i sin helhet utan att det framgår av någon föreskrift i de gällande stadgarna. Det är emellertid styrelsens bestämda avsikt att utdelningsförmågan – såsom ofta är fallet i renodlade avkastningsstiftelser – årligen ska begränsas till den löpande avkastningen samtidigt som begränsningen inte får leda till att stiftelsen blir beskattad för sina löpande inkomster och kapitalvinster.

8. Som rättsligt stöd för att Kammarkollegiet ska meddela tillstånd till den av styrelsen beslutade ändringen av Sjukhemmets ändamålsföreskrifter, åberopas i första hand bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket första meningen stiftelselagen och i andra hand bestämmelsen i samma stycke, tredje meningen. I tillståndsfrågor som rör ändring av en stiftelses ändamål måste emellertid även bestämmelsen i 6 kap. 1 § tredje stycket stiftelselagen uppmärksammas. Det framstår dock som i högsta grad sannolikt att de ”stadens damer” som tog initiativet till att samla in medel till inköpet av inrättningens första hemvist och som alltså får ses som stiftare, när det begav sig (dvs. 1862), om de då hade ställts inför frågan vad som skulle hända med stiftelsen som sådan för det fall att den i en framtid skulle tvingas att upphöra med den ursprungliga verksamheten, skulle ha velat att stiftelsen skulle bestå om den i stället skulle övergå till att lämna bidrag till välbefinnandet hos personer boendes på s.k. särskilda boenden. Kammarkollegiet kommer därmed enligt styrelsens bedömning inte att kunna avslå ansökan om tillstånd till den ifrågavarande övergången under hänvisning till bestämmelsen i 6 kap. 1 § tredje stycket.

Upphävandet av föreskriften 4 §, första stycket – tredje meningen

9. Föreskrifterna i 4 § första stycket i Sjukhemmets stadgar reglerar i första meningen framför allt att styrelsen inom sig utser inte bara styrelsens ordförande utan också dess vice ordförande. Det senare innebär att föreskriften i den meningen inte helt och hållet överensstämmer med bestämmelsen i 2 kap. 11 § andra stycket första meningen stiftelselagen. Enligt styrelsens mening bör därför föreskriften i 4 § första stycket första och även andra meningen kvarstå oförändrad. Däremot är det styrelsens bedömning att föreskriften i 4 § första stycket tredje meningen bör upphävas. Efter att Sjukhemmet har övergått till att fungera som en renodlad avkastningsstiftelse, upphör nämligen de verksamhetsmässiga och ekonomiska kopplingarna till Göteborgs kommun. Föreskriften i tredje meningen bör således upphävas. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till ett upphävande av föreskriften i tredje meningen, åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen.

Ändring av föreskriften i 5 § första stycket, första meningen

10. Föreskrifterna i 5 § i Sjukhemmets stadgar reglerar vilka skyldigheter som åvilar styrelsens ordförande i fråga om kallelser till styrelsesammanträden. Föreskrifterna överensstämmer nära nog med den reglering som stiftelselagen innehåller i denna fråga (jfr 2 kap. 11 § första stycket stiftelselagen). Föreskrifterna i 5 § första stycket bör enligt styrelsens mening ändå kvarstå. Det kräver dock att det sker en ändring i föreskriften i 5 § första stycket första meningen. Den står nämligen i direkt strid med den tvingande bestämmelsen i 2 kap. 11 § första stycket tredje meningen i vilken det föreskrivs att styrelsen ska sammankallas om *en* styrelseledamot begär det. På den punkten måste föreskriften i stadgarna ändras. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till den beslutade ändringen i 5 § första stycket, första meningen åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen.

Upphävandet av föreskriften i 5 §, andra stycket

11. Föreskriften i 5 § andra stycket första meningen om styrelsens beslutsförhet motsvarar regleringen i 2 kap. 12 § första meningen stiftelselagen – att mer än hälften av ledamöterna måste vara närvarande för att en styrelse ska vara beslutsför. Föreskriften i stadgarna bör därför upphävas. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till ett upphävande av föreskriften i 5 § andra stycket första meningen åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen.

12. Föreskriften i 5 § andra stycket, andra meningen handlar om jäv för en styrelseledamot och annan som har att handlägga ärende hos styrelsen. Bestämmelser om jäv meddelas i 2 kap. 14 § stiftelselagen (jfr också 2 kap. 16 § andra stycket tredje meningen). Även om det föreligger en viss skillnad mellan föreskriften i stadgarna och bestämmelserna i stiftelselagen, bör föreskriften i stadgarna upphävas, framför allt för att undvika gränsdragningsfrågor. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till ett upphävande av föreskriften i 5 § andra stycket första meningen åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen.

Ändringen av föreskriften i 5 §, tredje stycket första och tredje meningarna

13. Föreskriften i 5 § tredje stycket reglerar vad som gäller vid styrelsens beslutsfattande. Regleringen överensstämmer i fråga om röstmajoritet med den reglering som stiftelselagen innefattar. I dessa avseende kan föreskriften upphävas. Men till skillnad från stiftelselagen reglerar föreskriften i stadgarna även vad som gäller i de fall då styrelsen fattar beslut efter omröstning. På den punkten föreskrivs i 5 § tredje stycket första meningen att omröstning ska ske öppet utom vid val och vid tillsättande av befattning. När det gäller tillsättande av befattning har den bäring på Sjukhemmet som verksamhetsstiftelse och bör därför upphävas. Dessutom får föreskriften i första meningen anses ha bäring inte bara på valet av styrelsens ordförande utan också på valet av styrelsens vice ordförande.

14. Sammantaget innebär det nu anförda följande. Föreskrifter i 5 § tredje stycket första meningen bör kvarstå efter viss justering. Det senare gäller framför allt att tillsättande av befattning bör upphävas. Föreskrifterna i andra och tredje meningarna bör upphävas eftersom de överensstämmer med regleringen i stiftelselagen (jfr 2 kap. 12 § tredje meningen stiftelselagen). Vidare bör budskapet i föreskriften i tredje meningen tydliggöras så att den även har bäring på val av styrelsens vice ordförande och att den inte längre gäller för tillsättande av befattning. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till ett upphävande av föreskriften i 5 § andra stycket första meningen åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen.

Upphävandet av föreskriften i 5 §, fjärde stycket

15. Frågan vad som gäller om protokoll regleras i 2 kap. 13 § stiftelselagen. I den föreskrivs att det ska föras protokoll över styrelsens beslut. Bestämmelsen justerades för övrigt med ikraftträdande 2010 och då infördes det bl.a. ett principiellt krav på att ordföranden ska justera protokollet om denne inte själv har fört detsamma. Enligt styrelsens mening bör föreskriften i 5 § fjärde stycket i Sjukhemmets stadgar upphävas. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till ett upphävande av anförda föreskrift åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen.

Upphävandet av föreskrifterna i 6 §

16. Styrelsen kan konstatera att en del av att-satserna i 6 § har bäring på Sjukhemmet som verksamhetsstiftelse – t.ex. att styrelsen ska anställa erforderlig personal, att styrelsen ska vårda sin egendom och att styrelsen ska göra kontanta medel som inte behövs för löpande utgifter räntebärande – och på de ekonomiska kopplingar som har förelegat mellan Sjukhemmet och Göteborgs kommun under den tid Sjukhemmet har bedrivit omsorgsverksamhet på kommunens uppdrag, t.ex. att styrelsen ska följa av kommunen lämnade anvisningar rörande den löpande bokföringen och att styrelsen ska skicka in bestyrkta avskrifter av mottagna donationshandlingar. Vidare kan styrelsen konstatera att enligt ytterligare en att-sats är det styrelsen som företräder stiftelsen (jfr 2 kap. 16 § stiftelselagen).

17. Enligt styrelsens mening bör samtliga föreskrifter i 6 § upphävas. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till ett upphävande av sagda föreskrifter åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen.

Upphävandet av föreskrifterna i 7-10 §§

18. Av föreskrifterna i de rubricerade paragraferna har framför allt föreskrifterna i 7, 8 och 10 §§ bäring på Sjukhemmet som verksamhetsstiftelse samt 8 och 10 §§ därutöver på de ekonomiska kopplingar som har förelegat mellan Sjukhemmet och Göteborgs kommun under den tid Sjukhemmet har bedrivit omsorgsverksamhet på kommunens uppdrag, När det därefter gäller 9 § är föreskriften i den paragrafen en vidareutveckling av sista attsatsen i 6 § och har dessutom sin motsvarighet i 2 kap. 16 § andra stycket stiftelselagen (jfr vidare 10 kap. 3 § första stycket 3).

19. Enligt styrelsens mening bör samtliga föreskrifter i 7-10 §§ upphävas. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till ett upphävande av föreskrifterna i sagda paragrafer, åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen.

Ändringen av föreskriften i 11 §

20. Föreskriften i 11 § i Sjukhemmets stadgar reglerar vilket räkenskapsår Sjukhemmet har. Det budskapet bör kvarstå i stadgarna, men det nuvarande budskapet därom bör tydliggöras.

21. I övrigt regleras i 11 § frågor som i sak sedan år 2000 – genom en hänvisning i 3 kap. 1 § stiftelselagen – styrs av *dels* bestämmelserna i 6 kap. 1 § första stycket 5 och 2 § bokföringslagen (1999:1078) om att en stiftelse som är bokföringsskyldig enligt 3 kap. 2 § bokföringslagen ska avsluta sin löpande bokföring med en årsredovisning enligt årsredovisningslagen (1995:1554) *dels* bestämmelsen i 8 kap. 2 § andra meningen årsredovisningslagen om att årsredovisningen för en stiftelse ska lämnas till revisorerna senast fyra månader efter räkenskapsårets utgång. Föreskrifterna i 11 § om vilka dokument som ska överlämnas till revisorerna, bör därför upphävas.

22. I stadgarna för Sjukhemmet ska föreskriften i 11 § ersättas av en föreskrift som klart och tydligt anger vilket räkenskapsår Sjukhemmet har. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till anförda ändring och upphävande av föreskrifterna i övrigt i paragrafen åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen.

Ändringen av föreskriften i 12 § första stycket

23. När Sjukhemmet övergår till att fungera som en renodlad avkastningsstiftelse, behövs endast en revisor och en suppleant för denne. Det följer av bestämmelsen i 4 kap. 4 § stiftelselagen att Sjukhemmets revisor ska vara auktoriserad eller godkänd. Enligt styrelsens mening bör revisorn vara auktoriserad. Revisorn ska liksom hittills utses av Göteborgs kommunfullmäktige. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till den beslutade ändringen i paragrafens första stycke åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen

Upphävandet av föreskriften i 12 § andra stycket

24. Vad som åligger en revisor i en stiftelse regleras sedan 1996 i 4 kap. stiftelselagen (jfr framför allt 9 och 11 §§). Föreskriften i 12 § andra stycket bör därför upphävas. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till beslutet att upphäva sagda föreskrift, åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen.

Upphävandet av föreskriften i 13 §

25. Som har framgått ovan (jfr p. 3 och 4) utgör föreskriften i 13 § inte ett giltigt s.k. äldre ändringsförbehåll. Till förebyggande av framtida missförstånd bör därför föreskriften upphävas. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till beslutet att upphäva sagda föreskrift åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen.

Gällande föreskrifter för Stiftelsen Otium respektive Förvaltarens ställningstaganden till dessa.

Gällande föreskrifter	Förvaltarens ställningstaganden till gällande föreskrifter
Stiftelsens benämning och ändamål	
1 § Stiftelsens benämning är Stiftelsen Otium.	Oförändrad lydelse.
Stiftelsen skall vara undantagen från tillsyn enligt lagen den 24 maj 1929 om tillsyn över stiftelser.	Oförändrad lydelse.
2 § Stiftelsen har till ändamål att inom Göteborgs stad eller i dess närhet förvärva och förvalta fastigheter och tomträtter, samt att uppföra byggnader för att i dessa såsom inackorderingar mottaga vårdbehövande, huvudsakligen äldre personer, vilka är i stånd att betala en mot hemmets självkostnadspris svarande avgift. Vårdplatserna skola i första rummet reserveras för dem, som - ehuru vårdbehövande - på grund av sina relativt goda inkomster i regel icke kunna beredas plats på stadens ålderdomshem. Jämsides med inackorderingsrörelsen må stiftelsen driva i samband därmed stående verksamhet.	Stiftelsens ändamål är att efter ansökan årligen utge bidrag till den som i Göteborgs kommun enligt Socialtjänstlagen (2025:400) bedriver boende för personer, i första hand äldre, med behov av omvårdnad och särskilt stöd, allt under förutsättning att bidraget ska användas för de boendes välbefinnande utöver vad som följer av nämnda lag.
Stiftelsen skall vara ett allmännyttigt företag.	Upphäves.
3 § Stiftelsen har sitt säte i Göteborg.	Upphäves.
4 § Stiftelsen står under överinseende av Göteborgs drätselkammare, som äger	Upphäves.

att när som helst taga del av stiftelsens räkenskaper och övriga handlingar samt att när som helst inspektera stiftelsen.

Förvaltningsform

- 5 § Stiftelsens verksamhet handhaves av styrelsen för Göteborgs sjukhem.

Stiftelsen har anknuten förvaltning med Stiftelsen Göteborgs sjukhem som förvaltare.

- 6 § Styrelsen utser när så erfordras verkställande tjänsteman inom eller utom styrelsen.

Samtliga stycken upphäves.

Verkställande tjänstemannen åligger att under styrelsens inseeende sörja för en sådan organisation av verksamheten, som med hänsyn till förhållandena må anses tillfredsställande. Han skall ock leda driften av stiftelsens rörelse, handhava den löpande förvaltningen och utöva tillsyn Over hos stiftelsen anställda.

- 7 § Styrelsen sammanträder i regel minst en gång i kvartalet och dessutom på kallelse av ordföranden, när denne så finner nödigt, eller då minst två ledamöter det påyrka. Såväl ledamöter som suppleanter skola kallas till sammanträdena.

Samtliga stycken upphäves.

Styrelsen är beslutförför, då minst tre ledamöter äro tillstädes och dessa äro om beslutet ense. Eljest blir vid omröstning den mening gällande, varom de flesta förena sig. Vid lika röstetal gäller den mening ordföranden biträtt.

- 8 § Vid sammanträde skall föras protokoll, som vid näst därpå följande sammanträde justeras, såvida ej åt

Upphäves.

särskild ledamot uppdragits att jämte ordföranden dessförinnan verkställa justeringen.

- 9 § Stiftelsens firma tecknas förutom av styrelsen i dess helhet av minst två av styrelsens ledamöter gemensamt eller av en ledamot jämte annan person, som styrelsen därtill utser.

Upphäves.

- 10 § Styrelsen äger företräda stiftelsen och själv eller genom ombud föra dess talan såväl vid som utanför domstol.

Upphäves.

Verksamheten

- 11 § Stiftelsens fastigheter och byggnader skola innehålla tidsenligt inredda bostads- och sällskapsrum, matsalar, krök, ekonomilokaler och andra för en inackorderingsverksamhet av här ifrågavarande slag lämpade utrymmen. Stiftelsen skall sträva efter att till lägsta möjliga pris tillhandahålla inackordering av god standard.

Samtliga stycken upphäves.

Styrelsen äger att anställda personal för skötseln och förvaltningen av stiftelsens verksamhet.

Stiftelsens tillgångar

- 12 § Stiftelsens grundfond är 10 000 kronor. Förräntning av grundfonden skall icke förekomma.

Upphäves.

- 13 § Inackorderingsavgifterna skola så beräknas, att inom stiftelsen kan bildas en underhållsfond. Till fonden skall årligen avsättas av ett belopp, vars storlek bestäms av styrelsen.

Samtliga stycken upphäves.

Härefter uppkommande överskott avsättes till en reservfond, vars behållning icke utan medgivande av drätselkammaren må användas för annat ändamål än täckning av uppkommet underskott.

- 14 § Stiftelsen tillhörig fastighet eller tomträtt får stiftelsen icke avhända sig utan medgivande av stadsfullmäktige.

Upphäves.

Räkenskaper och revisorer

- 15 § Stiftelsens räkenskaper skola per den 31 december varje år sammanföras i fullständiga bokslut. Bokslut skall vara verkställt senast 1 mars påföljande år, då räkenskaperna jämte tillhörande handlingar ävensom styrelsens protokoll och en av styrelsen avgiven särskild berättelse över stiftelsens verksamhet jämte vinst- och förlusträkning och balansräkning för senaste räkenskapsåret skola för granskning överlämnas till revisorerna.

Stiftelsen ska ha kalenderåret som räkenskapsår.

Räkenskaperna skola så föras, att inkomster och utgifter samt behållning eller skuld tydligt angives särskilt för varje fastighets- eller tomträttskomplex.

Stycket upphäves.

- 16 § Revisorerna skola till antalet vara två jämte två suppleanter för dem, vilket samtliga utses av stadsfullmäktige.

Stiftelsen ska ha en auktoriserad revisor och en suppleant för denne som utses av Göteborgs kommunfullmäktige.

- 17 § Det åligger revisorerna vid fullgörande av sitt uppdrag att granska stiftelsens böcker och andra räkenskaper;

Samtliga stycken upphäves.

att taga del av styrelsens protokoll;

att verkställa inventering eller kontrollera verkställd inventering av stiftelsens kassa och övriga tillgångar;

att tillse huruvida stiftelsens organisation och kontroll över bokföringen och medelsförvaltningen är tillfredsställande;

att sedan de redovisningshandlingar, som i 15 § omförmäls, angivits för stiftelsen, granska nämnda redovisningshandlingar;

att tillse, huruvida stiftelsens egendom är tillfredsställande försäkrad; samt

att vidtaga de åtgärder i övrigt, som för ett behörigt fullgörande av revisionsuppdraget må vara erforderliga.

- 18 § Revisorernas berättelse jämte styrelsens berättelse över stiftelsens verksamhet och övriga i 15 § här ovan omförmälda handlingar skola senast den 1 maj varje år tillställas stadsfullmäktige.

Upphäves.

Övriga bestämmelser

- 19 § Ändring av dessa stadgar må icke vidtagas utan medgivande av stadsfullmäktige.
- 20 § Skulle stiftelsen upplösas, skola dess tillgångar helt tillfalla Göteborgs stad.

Upphäves.

Upphäves.

Förvaltarens motiv för sina beslut att ändra respektive upphäva föreskrifter i de för Stiftelsen Otium gällande stadgarna

A. Kort om stiftelsens bildande

1. Stiftelsen bildades av Göteborgs kommun 1958. Då fick inte vårdbehövande personer med relativt goda inkomster plats på kommunala vårdinrättningar. Den för stiftelsen bestämda destinatärskretsen kom därför att utgöras av äldre vårdbehövande som kunde betala en mot självkostnad svarande avgift. Boendet inrymdes i en av stiftelsen uppförd byggnad på en fastighet upplåten med tomträtt i Björkekärr i Göteborg med 53 platser.

B. Några rättsliga förutsättningar

2. För Stiftelsen Otium (Otium) gäller alltså de stadgar som Göteborgs kommun antog 1958 och vilka stadgar ingavs till registreringsmyndigheten vid registreringen av Otium i stiftelseregistret 1999.

3. Det följer av 5 § lagen om införande av stiftelselagen (IFL) att Otium sedan den 1 januari 1996 har s.k. anknuten förvaltning och det följer av 5 § i stadgarna för Otium samt 5 § IFL att Stiftelsen Göteborgs sjukhem är förvaltare för Otium. Det bör tydliggöras i stadgarna vilken förvaltningsform Otium har och att det är Stiftelsen Göteborgs sjukhem som är Otiums förvaltare.

4. Föreskriften i 19 § i Otiums stadgar innebar fram till stiftelselagens ikraftträdande att Göteborgs kommun hade vetorätt mot av styrelsen för Stiftelsen Göteborgs sjukhem beslutade ändringar i och eventuellt också mot beslutade upphävanden av föreskrifter i Otiums stadgar. Till skillnad från ändringsförbehåll meddelade av stiftaren vid bildandet av stiftelser före stiftelselagens ikraftträdande (dvs. att någon, t.ex. en kommun, skulle ha befogenhet att ensidigt besluta om ändringar i eller upphävanden av föreskrifter i en stiftelses stadgar), kom IFL inte att innefatta någon övergångsbestämmelse om att före stiftelselagens ikraftträdande meddelade föreskrifter om vetorätt skulle ha samma giltighet som de hade enligt äldre rätt. Den omständigheten att IFL inte kom att innefatta någon övergångsbestämmelse med bäring på föreskrifter om vetorätt, betyder att regelverket i 6 kap stiftelselagen är fullt ut tillämpligt. Göteborgs kommun har alltså efter stiftelselagens ikraftträdande inte längre någon vetorätt mot genomförandet av Stiftelsen Göteborgs sjukhem fattade beslut om ändringar i stadgarna för Otium. Dock anses en föreskrift motsvarande den i 19 § i Otiums stadgar efter stiftelselagens ikraftträdande innebära en skyldighet för den ifrågavarande stiftelsens styrelse eller förvaltare att inhämta yttrande från den utomstående som före stiftelselagens ikraftträdande hade vetorätt. Den skyldigheten kommer Stiftelsen Göteborgs sjukhem att iaktta.

5. De beslut som Förvaltaren har fattat avseende ändringar i respektive upphävanden av de för Otium gällande föreskrifterna förutsätter att Otium får Kammarkollegiets tillstånd att verkställa beslutet att övergå från verksamhetsstiftelse till att fungera som en renodlad avkastningsstiftelse.

C. Förvaltarens motiv

Ändringen i 2 §, första stycket

6. Den av Förvaltaren beslutade ändringen av ändamålsföreskrifterna för Otium innebär att Otium övergår från att vara en verksamhetsstiftelse till en renodlad avkastningsstiftelse.

Förvaltarens motiv för detta ställningstagande framgår av ansökan – avsnitt 3 och 4.

Ändringen ska ses som ett uttryck för att Förvaltaren vill att Otium ska bestå som en stiftelse som även fortsatt ska verka för äldre personer i Göteborg som är vårdbehövande.

7. Det bör påpekas att den beslutade destinatärskretsen – till skillnad från gällande stadgar – inte är begränsad till personer ”som är i stånd att betala en mot hemmets självkostnadspris svarande avgift” och som ”på grund av sina relativt goda inkomster i regel icke kunna beredas plats på stadens ålderdomshem”. Bakgrunden därtill är att kommunernas ansvar för socialvården, med början under 1950-talet, successivt har blivit alltmer behovsstyrd och att t.ex. tilldelningen av särskilda boenden enligt 8 kap. 4 § socialtjänstlagen (2025:400) sker efter en individuell behovsprövning utan att individens betalningsförmåga får ha någon betydelse i sammanhanget.

8. Det bör också påpekas att de av Förvaltaren beslutade ändamålsföreskrifterna inte heller innefattar någon begränsning av det som årligen får användas i form av bidrag till förmån för destinatärskretsen. Det sammanhänger med att Otiums förmögenhet – i dagsläget uppgående till cirka 70 miljoner kr i kontanta medel – utgör fritt kapital i sin helhet utan att det framgår av någon föreskrift i de gällande stadgarna (jfr dock p. 20). Det är emellertid Förvaltarens bestämda avsikt att utdelningsförmågan – såsom ofta är fallet i renodlade avkastningsstiftelser – årligen ska begränsas till den löpande avkastningen samtidigt som begränsningen inte får leda till att Otium blir beskattad för sina löpande inkomster och kapitalvinster.

9. Som rättsligt stöd för att Kammarkollegiet ska meddela tillstånd till den av Förvaltaren beslutade ändringen av Otiums ändamålsföreskrifter, åberopas i första hand bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket första meningen stiftelselagen och i andra hand bestämmelsen i samma stycke, tredje meningen. I tillståndsfrågor som rör ändring av en stiftelses ändamål måste emellertid även bestämmelsen i 6 kap. 1 § tredje stycket stiftelselagen uppmärksammas. Vid den bedömning som ska ske i anledning av den bestämmelsen kommer föreskriften i 20§ i de för Otium gällande stadgarna in i bilden; en föreskrift som skulle kunna tolkas som att kommunens hypotetiska vilja vid bildandet av Otium hade varit att stiftelsen inte längre skulle bestå som en stiftelse för det fall att den i en framtid inte längre skulle kunna bedriva den ursprungliga verksamheten. Men om Göteborgs kommunfullmäktige i det yttrande som Förvaltaren enligt vad som framhållits ovan (jfr p. 4, andra stycket) kommer att inhämta över Förvaltarens beslut att Otium ska övergå till att fungera som en renodlad avkastningsstiftelse, förklarar sig inte ha någon erinran mot sagda övergång, måste detta innebära att kommunen avstår från att göra gällande att Otium ska upphöra och det måste enligt Förvaltarens bedömning i sin tur betyda att Kammarkollegiet inte kommer att kunna avslå ansökan om tillstånd till den ifrågavarande övergången under hänvisning till bestämmelsen i 6 kap. 1 § tredje stycket.

Upphävandet av föreskriften i 2 §, andra stycket

10. Vad som ska förstås med ett allmännyttigt företag är beträffande stiftelser något som efter upphävandet av lagen (1929:116) om tillsyn över stiftelser vid utgången av 1995 endast prövas av skattemyndigheten vid bedömningen av om stiftelsen i fråga har ett allmännyttigt ändamål eller inte (jfr 7 kap. 4 § inkomstskattelagen). Föreskriften i 2 § andra stycket kan inte påverka Skatteverkets bedömning. Den bör därför upphävas. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till ett upphävande av föreskriften åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen.

Upphävandet av föreskriften i 3 §

11. Som har antecknats ovan har Otium anknuten förvaltning. Vid anknuten förvaltning är det förvaltarens säte som styr i olika avseenden, t.ex. när det gäller vilken länsstyrelse som är tillsynsmyndighet för den ifrågavarande stiftelsen (jfr 9 kap. 1 § första stycket andra meningen stiftelselagen). Föreskriften i 3 § bör därför upphävas. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till ett upphävande av föreskriften åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen.

Upphävandet av föreskriften i 4 §

12. Göteborgs kommun, som bildade Stiftelsen Otium, har i sin roll som stiftare rätt att för Otiums räkning föra talan mot förvaltaren om skadestånd och även att ansöka om entledigande av förvaltaren på grund av missskötsel (jfr 5 kap. 4 § första stycket 1 samt 9 kap. 6 § första och andra stycket stiftelselagen).

13. Det följer av bestämmelserna i 9 kap. stiftelselagen att Otium står under tillsyn av Länsstyrelsen i Västra Götalands län med skyldighet för Länsstyrelsen att i sin roll som tillsynsmyndighet ingripa om t.ex. förvaltningen av Otium inte skulle utövas i enlighet med de föreskrifter som gäller för Stiftelsen (jfr 9 kap. 3 §; jfr vidare bestämmelserna i 9 kap. 4 § första stycket om rätt för tillsynsmyndigheten att begära in handlingar från Stiftelsen och att utföra inspektion hos den, i det senare fallet om särskild anledning skulle föreligga därtill). Tillsynsmyndigheten har vidare rätt att för Otiums räkning föra talan om skadestånd mot förvaltaren och att ansöka om entledigande av förvaltaren på grund av missskötsel (jfr 5 kap. 4 § första stycket 5 samt 9 kap. 6 § första och andra stycket stiftelselagen).

14. De verksamhetsmässiga och ekonomiska kopplingarna mellan Stiftelsen och Göteborgs kommun har efter samråd med tillsynsmyndigheten avvecklats under hösten 2025 och våren 2026.

15. Mot bakgrund av det ovan i p. 12-14 anförda bör föreskriften i 4 § upphävas. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till ett upphävande av föreskriften åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen.

Ändringen av föreskriften i 5 §

16. Som har antecknats ovan har Otium anknuten förvaltning med Stiftelsen Göteborgs sjukhem som förvaltare. Styrelsen för Göteborgs sjukhem är alltså inte tillika styrelse i Otium. Den gällande föreskriften i 5 § bör därför ändras till förebyggande av missförstånd. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till en ändring av föreskriften åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen.

Upphävandet av föreskrifterna i 6-10 §§

17. Som har antecknats ovan har Otium anknuten förvaltning med Stiftelsen Göteborgs sjukhem som förvaltare. Det är ett förhållande som enligt Förvaltaren bör tydliggöras i stadgarna för Otium (jfr ovan p. 3 och 16). Samtliga föreskrifter i 6-10 §§ utgår från att styrelsen för Stiftelsen Göteborgs sjukhem tillika är styrelse i Otium. De ska alltså upphävas till förebyggande av missförstånd. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till ett upphävande av föreskrifterna i 6-10 §§ åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen.

Upphävandet av föreskrifterna i 11 §

18. Föreskrifterna i 11 § har bäring på Otium som verksamhetsstiftelse. De bör därför upphävas. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till ett upphävande av föreskrifterna i 11 § åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket första meningen stiftelselagen och i andra hand bestämmelsen i styckets andra mening.

Upphävandet av föreskrifterna i 12 §

19. Föreskriften i 12 § första meningen informerar om att kommunen anslog 10 000 kr till Otium vid bildandet. Sett i ett stiftelserättsligt perspektiv är emellertid det viktiga i sammanhanget att det anslagna beloppet enligt föreskriften i andra meningen inte skulle förräntas, något som i sak betyder att beloppet i fråga skulle få användas för ändamålet. Det budskapet är dock överspelat för länge sedan och därmed bör 12 § upphävas i sin helhet. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till ett upphävande av de ifrågavarande föreskrifterna åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen.

Upphävandet av föreskriften i 13 §

20. Föreskrifterna i paragrafen har bäring på Otium såsom verksamhetsstiftelse med en destinatärskrets som kan betala för sig. Föreskrifterna ska därför upphävas oavsett om Kammarkollegiet ger tillstånd till att Otium övergår från att vara verksamhetsstiftelse till att verka som en renodlad avkastningsstiftelse eller inte. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till ett upphävande av föreskrifterna i 13 § åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen

Upphävandet av föreskriften i 14 §

21. Föreskriften i § 14 har som många andra, bäring på Otium såsom verksamhetsstiftelse. Den bör därför upphävas. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till ett upphävande av föreskriften i paragrafen återopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen

Ändringen av föreskriften i 15 § första stycket första meningen

22. Föreskriften i 15 § första stycket första meningen reglerar vilket räkenskapsår Otium har. I sak bör en föreskrift i denna fråga kvarstå men det nuvarande budskapet därom bör tydliggöras. Föreskriften i paragrafens första mening bör därför ändras. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till den beslutade ändringen i paragrafens första mening återopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen

Upphävandet av föreskriften i 15 § första stycket andra meningen

23. Föreskriften i 15 § första stycket andra meningen reglerar frågor som i sak sedan 2 000 – genom en hänvisning i 3 kap. 1 § stiftelselagen – styrs av *dels* bestämmelserna i 6 kap. 1 § första stycket 5 och 2 § bokföringslagen (1999:1078) om att en stiftelse som är bokföringsskyldig enligt 3 kap. 2 § bokföringslagen ska avsluta sin löpande bokföring med en årsredovisning enligt årsredovisningslagen (1995:1554) *dels* bestämmelsen i 8 kap. 2 § andra meningen årsredovisningslagen om att årsredovisningen för en stiftelse ska lämnas till revisorerna senast fyra månader efter räkenskapsårets utgång. Föreskriften i 15 § första stycket andra meningen bör därför upphävas. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till ett upphävande av föreskriften i paragrafen återopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen.

Upphävandet av föreskriften i 15 § andra stycket

24. Föreskriften i 15 § andra stycket har bäring på den löpande bokföringen för Otium såsom verksamhetsstiftelse. De krav som ställs enligt föreskriften bör därför upphävas. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till beslutet att upphäva föreskriften i 15 § andra stycket återopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen.

Ändringen av föreskriften i 16 §

25. När Otium övergår till att fungera som en renodlad avkastningsstiftelse behövs det endast en revisor och en suppleant för denne. Det följer av bestämmelserna i 4 kap. stiftelselagen att revisorn och suppleanten ska vara auktoriserade eller godkända. Enligt Förvaltarens mening bör revisorerna vara auktoriserade. Revisorerna ska liksom hittills utses av Göteborgs kommunfullmäktige. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till den beslutade ändringen i paragrafen återopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen

Upphävandet av föreskrifterna i 17 §

26. Vad som åligger en revisor i en stiftelse regleras sedan 1996 i 4 kap. stiftelselagen (jfr framför allt 9 och 11 §§). Föreskrifterna i 17 § bör därför upphävas. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till beslutet att upphäva föreskrifterna i 17 § åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen.

Upphävandet av föreskriften i 18 §

27. Efter att Otium har övergått till att fungera som en renodlad avkastningsstiftelse har de verksamhetsmässiga och ekonomiska kopplingarna till Göteborgs kommun upphört. Föreskriften i 18 § bör därför upphävas. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till beslutet att upphäva föreskrifterna i 18 § åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen.

Upphävandet av föreskriften i 19 §

28. Efter att Otium har övergått till att fungera som en renodlad avkastningsstiftelse har de verksamhetsmässiga och ekonomiska kopplingarna till Göteborgs kommun upphört. Föreskriften i 19 § om vetorätt för kommunen mot ändringar i Otiums stadgar bör därför upphävas redan på den grunden. Men som har framhållits ovan i p. 4 strider det dessutom mot regelverket i 6 kap. stiftelselagen att någon utomstående har vetorätt mot beslut om t.ex. ändringar i en stiftelses föreskrifter fattade av den som är förvaltare för en stiftelse. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till beslutet att upphäva föreskrifterna i 19 § åberopas i första hand bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket första meningen stiftelselagen och i andra hand bestämmelsen i andra styckets andra mening.

Upphävandet av föreskriften i 20 §

29. Giltigheten av föreskriften i 20 § kan ifrågasättas redan när den meddelades 1958. Till nöds skulle den emellertid kunna tolkas som att Otium ska upphöra som stiftelse för det fall att den av strikt objektiva skäl inte längre skulle kunna fungera som en verksamhetsstiftelse och att kommunen i så fall skulle få ta hand om stiftelsens tillgångar. Men klart är att sedan Otium har övergått till att fungera som en renodlad avkastningsstiftelse är föreskriften i 20 § överspelad om den tillmäts den innebörd som nyss sagts. Föreskriften i 20 § bör därför upphävas. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till beslutet att upphäva föreskrifterna i 20 § åberopas i första hand bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket första meningen stiftelselagen och i andra hand bestämmelsen i andra styckets andra mening.

Gällande föreskrifter för Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg respektive Förvaltarens ställningstaganden till dessa.

Gällande föreskrifter	Förvaltarens ställningstaganden till gällande föreskrifter
-----------------------	--

Stiftelsens benämning och ändamål

- 1 § Stiftelsen utgör en på donationer grundad välgörenhetsstiftelse, för vilken instiftelsebrev utfärdats av Kungl Maj:t den 8 november 1726.

Oförändrad lydelse.

Stiftelsens benämning är Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg.

Oförändrad lydelse.

- 2 § Stiftelsen har till ändamål att å i Göteborgs kommun mantalsskrivna personer, i första hand åldringar, bereda ålderdomshemsvård och, i fråga om långvarigt kroppssjuka, sjukhemsvård.

Stiftelsens ändamål är att efter ansökan årligen utge bidrag till den som i Göteborgs kommun enligt Socialtjänstlagen (2025:400) bedriver boende för personer, i första hand äldre, med behov av omvårdnad och särskilt stöd, allt under förutsättning att bidraget ska användas för de boendes välbefinnande utöver vad som följer av nämnda lag.

Förvaltningsform

- 3 § Stiftelsens angelägenheter handhas av en styrelse bestående av styrelsen för Stiftelsen Göteborgs sjukhem.

Stiftelsen har anknuten förvaltning med Stiftelsen Göteborgs sjukhem som förvaltare.

Styrelsen har sitt säte i Göteborg.

Stycket upphäves.

- 4 § Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande för tjänstgöringstiden. Avgår ordförande eller vice ordförande under tjänstgöringen förrättas nytt val för

Samtliga stycken upphäves.

återstoden av tiden. Underrättelse om dessa val skall omedelbart lämnas Göteborgs kommunstyrelse.

Är både ordförande och vice ordförande hindrade att bevista sammanträde, utser styrelsen annan ledamot att för tillfället föra ordet.

- 5 § Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden så ofta denna finner det erforderligt eller då minst halva antalet av styrelsens ledamöter för uppgivet ändamål gör framställning därom. Såväl ledamöter som suppleanter skall kallas till sammanträdena.

Styrelsen är beslutför då fler än hälften av ledamöterna är närvarande.

Ledamot och annan, som har att handlägga ärende hos styrelsen, må ej delta i behandling av ärende, som personligen rör honom eller någon honom närstående, som sägs i 4 kap 13 § 2. Rättegångsbalken om jäv emot domare. Vid behandling av ärende, vari ledamot eller annan är jävig, skall denne avträda.

Begärs omröstning skall den ske öppet utom vid val och tillsättande av befattning. Utgången bestämmes genom enkel röstövertikt. Vid lika rösttal gäller den mening ordförande biträder. Vid val och tillsättande av befattning skiljer dock lotten mellan lika rösttal.

Vid sammanträde skall föras protokoll, som justeras på sätt styrelsen bestämmer.

Samtliga stycken upphäves.

Verksamheten

6 § Det åligger styrelsen att under noggrant iakttagande av förefintliga donationsbestämmelser tillse att stiftelsens tillgångar endast används för främjande av stiftelsens ändamål och har styrelsen därvid särskilt;

att vårda och underhålla stiftelsen tillhörig egendom;

att genom utlåning eller annorledes på betryggande sätt göra stiftelsens fondmedel och övriga penningtillgångar, som ej behövs för löpande utgifter, räntebärande;

att handha stiftelsens medel och föra fortlöpande räkenskaper i enlighet med de anvisningar, som lämnats eller kan komma att lämnas av Göteborgs kommunstyrelse, vilka räkenskaper skall avslutas för kalenderår;

att anställa för verksamheten erforderlig personal;

att i särskild bok låta anteckna alla donationer till stiftelsen med kortfattad uppgift om de villkor eller förbehåll, som kan gälla för resp donation;

att, efter mottagande av donation, till Göteborgs kommunfullmäktige skyndsamt insända bestyrkt avskrift av donationshandlingen; samt

att företräda stiftelsen och själv eller genom ombud föra dess talan såväl vid som utom domstol.

Samtliga stycken upphäves.

7 § Det ankommer på styrelsens ordförande att svara för ledning,

Samtliga stycken upphäves.

samordning och övervakning av stiftelsens samlade verksamhet.

Vice ordföranden biträder ordföranden vid fullgörandet av dennes uppgifter och inträder vid förfall för ordföranden i hans ställe.

8 § Stiftelsen tillhörig fastighet eller tomträtt får ej avyttras utan medgivande av Göteborgs kommunfullmäktige. Upphäves.

9 § Stiftelsens firma tecknas, förutom av styrelsen, av den eller de personer inom eller utom styrelsen, som styrelsen därtill utser. Upphäves.

10 § Arvode eller annan ersättning till ledamot och suppleant av stiftelsens styrelse fastställs av Göteborgs kommunstyrelse på förslag av stiftelsens styrelse. Upphäves.

Årsredovisning och revision

11 § Stiftelsens räkenskaper med tillhörande handlingar skall tillika med styrelsens protokoll och en av styrelsen avgiven berättelse över stiftelsens verksamhet under nästföregående kalenderår årligen före den 1 mars avlämnas till revisorerna. Stiftelsen ska ha kalenderåret som räkenskapsår.

12 § Styrelsens förvaltning och stiftelsens räkenskaper granskas av den revisorsgrupp hos Göteborgs kommun, som därtill utses av Göteborgs kommunfullmäktige. Stiftelsen ska ha en auktoriserad revisor och en suppleant för denne som utses av Göteborgs kommunfullmäktige. Stycket upphäves.

I övrigt skall för revisionen tillämpas kommunallagens bestämmelser och de föreskrifter, som utfärdats för

granskning av Göteborgs kommuns
förvaltning.

Övriga bestämmelser

13 § Ändring av dessa stadgar beslutas av
Göteborgs kommunfullmäktige på
förslag av styrelsen eller efter dess
hörande.

Upphäves.

Förvaltarens motiv för sina beslut att ändra respektive upphäva föreskrifter i de för Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg gällande stadgarna

A. Kort om stiftelsens bildande

1. Med hjälp av gåvor från stadens borgerskap inköptes 1726 några gamla byggnader ”å Stampen” i avsikt att inrätta en fristad för behövande särskilt i anledning av det svårt grasserande tiggeriet, beroende på nöden och fattigdomen efter Karl XII:s krig. Inrättningen med namnet Göteborgs Stads Fattighus erhöll vidare privilegier genom ett kungligt brev den 8 november 1726 i vilket brev det bl.a. föreskrevs att till fattighusets underhåll skulle ”för all framtid årligen erläggas tolag eller en avgift af vissa uppgivne från staden utgående och dit inkommande varor” och att Magistraten och Borgerskapet ensamt skulle äga disposition över fattighuset.”

Verksamheten bedrevs på Stampen fram till 1896. Då flyttade den in i en nybyggd anläggning vid Slottsskogen, nu under namnet Göteborgs Stads Ålderdomshem. Ytterligare byggnader uppfördes vid Slottsskogen 1963, 1973 respektive 1994. Vid verksamhetsövergången till Göteborgs kommun den 1 september 2025 förfogade inrättningen över 134 lägenheter för äldre personer med vårdbehov.

B. Några utgångspunkter

2. Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg (i fortsättningen Ålderdomshemmet) registrerades i stiftelserregistret under 1999. Till anmälan ingavs stadgar för Stiftelsen antagna av Göteborgs kommunfullmäktige den 15 november 1973 med ikraftträdande den 1 januari 1974. Det har inte skett några ändringar i dessa stadgar och de anses därmed alltiämt vara gällande för stiftelsen.

3. Det följer av 5 § lagen om införande av stiftelselagen (IFL) att Ålderdomshemmet sedan den 1 januari 1996 har s.k. anknuten förvaltning och det följer vidare av 3 § i stadgarna för Ålderdomshemmet samt 5 § IFL att Stiftelsen Göteborgs sjukhem är förvaltare för Ålderdomshemmet. Nu anförda förhållandena bör tydliggöras i stadgarna, dvs. vilken förvaltningsform Ålderdomshemmet har och att det är Stiftelsen Göteborgs sjukhem som är Ålderdomshemmets förvaltare.

4. I de för Ålderdomshemmet gällande stadgarna återfinns en föreskrift i 13 § av innebörd att ändring av stadgarna beslutas av Göteborgs kommunfullmäktig på förslag av styrelsen eller efter dess hörande. Föreskriften innefattar enligt sin ordalydelse ett ändringsförbehåll, dvs. en rätt för kommunen att ensidigt besluta om ändringar i och möjligen också upphävanden av föreskrifter i stadgarna för Ålderdomshemmet (det senare är en tolkningsfråga). Dylika ändringsförbehåll (s.k. äldre ändringsförbehåll) har enligt en i IFL meddelad bestämmelse (jfr 10 §) efter stiftelselagens ikraftträdande samma giltighet som

de hade enligt äldre rätt, något som i det enskilda fallet kan innebära att regelverket i 6 kap. stiftelselagen sätts ur spel.

5. Den fråga som nu inställer sig är under vilka förutsättningar ett ändringsförbehåll hade giltighet enligt äldre rätt. Klart är därvid att förbehållet måste vara meddelat av stiftaren. Enligt styrelsens mening är det kravet inte uppfyllt. Det framgår nämligen av historiken ovan att stiftelsen grundades genom gåvor av enskilda. Att så var fallet bekräftas dessutom med all önskvärd tydlighet av de stadgar som antogs för Ålderdomshemmet 1974 i vars inledande paragraf det slås fast redan i första stycket att stiftelsen utgörs av en på donationer grundad välgörenhetsstiftelse. Slutsatsen blir därför att föreskriften i 13 § inte var giltig som ändringsförbehåll ens före stiftelselagens ikraftträdande. Det är emellertid en slutsats som inte kommer att hindra Förvaltaren från att hos Göteborgs kommunfullmäktige hemställa om kommunens ställningstagande till Förvaltarens beslut att Ålderdomshemmet ska övergå till att fungera som en renodlad verksamhetsstiftelse.

6. De beslut som Förvaltaren har fattat avseende ändringar i respektive upphävanden av de för Ålderdomshemmet gällande föreskrifterna förutsätter att Kammarkollegiet meddelar Förvaltaren tillstånd till att verkställa beslutet att Ålderdomshemmet ska övergå till att fungera som en renodlad avkastningsstiftelse.

C. Förvaltarens motiv

Ändringen av föreskriften i 2 §, första stycket

7. Den av Förvaltaren beslutade ändringen av ändamålsföreskrifterna för Ålderdomshemmet innebär att Ålderdomshemmet övergår från att vara en verksamhetsstiftelse till en renodlad avkastningsstiftelse. Förvaltarens motiv för detta ställningstagande framgår av ansökan – avsnitt 3 och 4. Ändringen ska ses som ett uttryck för att Förvaltaren vill att Ålderdomshemmet ska bestå som en stiftelse som även fortsatt ska verka för äldre personer som är vårdbehövande.

8. Det bör påpekas att de av Förvaltaren beslutade ändamålsföreskrifterna inte innefattar någon begränsning av det som årligen får användas i form av bidrag till förmån för destinatarsskretsen. Det sammanhänger med att Ålderdomshemmets förmögenhet – i dagsläget uppgående till cirka 190 mkr i kontanta medel – utgör fritt kapital i sin helhet utan att det framgår av någon föreskrift i de gällande stadgarna. Det är emellertid Förvaltarens bestämda avsikt att utdelningsförmågan – såsom ofta är fallet i renodlade avkastningsstiftelser – årligen ska begränsas till den löpande avkastningen samtidigt som begränsningen inte får leda till att Ålderdomshemmet blir beskattad för sina löpande inkomster och kapitalvinster.

9. Som rättsligt stöd för att Kammarkollegiet ska meddela tillstånd till den av Förvaltaren beslutade ändringen av Ålderdomshemmets ändamålsföreskrifter, åberopas i första hand bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket första meningen stiftelselagen och i andra hand bestämmelsen i samma stycke, tredje meningen. I sammanhanget måste emellertid även bestämmelsen i 6 kap. 1 § tredje stycket uppmärksammas. Det framstår dock som i högsta

grad sannolikt att de medlemmar i stadens borgerskap som med gåvor finansierade inköpet av några gamla byggnader ”å Stampen” och som alltså får ses som stiftare, när det begav sig (dvs. 1726), om de då hade ställts inför frågan vad som skulle hända med stiftelsen som sådan för det fall att den i en framtid skulle tvingas att upphöra med den ursprungliga verksamheten, skulle ha velat att stiftelsen skulle bestå om den i stället skulle övergå till att lämna bidrag till välbefinnandet hos personer boendes på s.k. särskilda boenden. Kammarkollegiet kommer därmed enligt Förvaltarens bedömning inte att kunna avslå ansökan om tillstånd till den ifrågavarande övergången under hänvisning till bestämmelsen i 6 kap. 1 § tredje stycket.

Ändringen av föreskriften i 3 §, första stycket

10. Som har antecknats ovan har Ålderdomshemmet anknuten förvaltning med Stiftelsen Göteborgs sjukhem som förvaltare. Styrelsen för Göteborgs sjukhem är alltså inte tillika styrelse i Ålderdomshemmet. Den gällande föreskriften i 3 § första stycket bör därför ändras till förebyggande av missförstånd. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till en ändring av föreskriften åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen.

Upphävande av föreskriften i 3 §, andra stycket

11. Ålderdomshemmet har alltså anknuten förvaltning. Vid anknuten förvaltning är det förvaltarens säte som styr i olika avseenden, t.ex. när det gäller vilken länsstyrelse som är tillsynsmyndighet för den ifrågavarande stiftelsen (jfr 9 kap. 1 § första stycket andra meningen stiftelselagen). Föreskriften i 3 § bör därför upphävas. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till ett upphävande av föreskriften åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen.

Upphävande av föreskrifterna i 4-10 §§

12. Av ordalydelsen i de i de rubricerade paragraferna intagna föreskrifterna framgår – med undantag för föreskriften i 8 § – att de har utgångspunkten att styrelsen för Stiftelsen Göteborgs sjukhem tillika skulle vara styrelse i Ålderdomshemmet. Men som har påpekats ovan flera gånger har Ålderdomshemmet anknuten förvaltning med Stiftelsen Göteborgs sjukhem som förvaltare. Föreskrifterna i 4-7 och 9-10 §§ bör därför upphävas, inte minst för att undvika missförstånd. När det därefter gäller föreskriften i 8 § bör också den upphävas, men av det skälet att föreskriften i den paragrafen i sak har spelat ut sin roll efter att de ekonomiska mellanhavandena mellan Ålderdomshemmet och kommunen numera har reglerats slutligt. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till upphävande av föreskrifterna i 4-§10 §§ åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen.

Ändring av föreskriften i 11 § m.m.

13. Föreskriften i 11 § reglerar vilket räkenskapsår Ålderdomshemmet har. I sak bör en föreskrift i denna fråga kvarstå i stadgarna men budskapet i de gällande stadgarna på denna punkt bör tydliggöras. Lydelsen i paragrafen bör därför ändras. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till den beslutade ändringen i paragrafen, åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen.

14. Samtidigt kan konstateras att föreskriften i 11 § reglerar frågor som i sak sedan år 2000 – genom en hänvisning i 3 kap. 1 § stiftelselagen – styrs av *dels* bestämmelserna i 6 kap. 1 § första stycket 5 och 2 § bokföringslagen (1999:1078) om att en stiftelse som är bokföringsskyldig enligt 3 kap. 2 § bokföringslagen ska avsluta sin löpande bokföring med en årsredovisning enligt årsredovisningslagen (1995:1554), *dels* bestämmelsen i 8 kap. 2 § andra meningen årsredovisningslagen om att årsredovisningen för en stiftelse ska lämnas till revisorerna senast fyra månader efter räkenskapsårets utgång. Den reglering som föreskriften i 11 § innefattar – utöver den om räkenskapsåret – bör därför upphävas. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till sagda upphävande åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen.

Ändringen av föreskriften i 12 § första stycket

15. När Ålderdomshemmet övergår till att fungera som en renodlad avkastningsstiftelse behövs endast en revisor och en suppleant för denne. Det följer av bestämmelsen i 4 kap. 4 § stiftelselagen att Ålderdomshemmets revisor ska vara auktoriserad eller godkänd. Enligt Förvaltarens mening bör revisorn vara auktoriserad. Revisorn ska liksom hittills utses av Göteborgs kommunfullmäktige. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till den beslutade ändringen i paragrafens första stycke åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen

Upphävandet av föreskriften i 12 § andra stycket

16. Vad som åligger en revisor i en stiftelse regleras sedan 1996 i 4 kap. stiftelselagen (jfr framför allt 9 och 11 §§). Föreskriften i 12 § andra stycket bör därför upphävas. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till beslutet att upphäva sagda föreskrift åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen.

Upphävandet av föreskriften i 13 §

17. Som har framgått ovan (jfr p. 4 och 5) utgör föreskriften i 13 § inte ett giltigt s.k. äldre ändringsförbehåll. Till förebyggande av framtida missförstånd bör därför föreskriften upphävas. Som rättsligt stöd för att tillstånd ska beviljas till beslutet att upphäva sagda föreskrift åberopas bestämmelsen i 6 kap. 1 § andra stycket andra meningen stiftelselagen.